

Παρατηρήσεις και θέσεις της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων για τον κρατικό προϋπολογισμό, έτους 2010

Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2009

Ο κρατικός προϋπολογισμός αποτελεί την πιο έγκυρη πηγή ενημέρωσης για την οικονομική πολιτική που σχεδιάζει να εφαρμόσει η εκάστοτε κυβέρνηση, την επόμενη χρονιά. Όταν μάλιστα πρόκειται για μια νέα κυβέρνηση, όπως συμβαίνει σήμερα, τότε ο πρώτος Προϋπολογισμός της αποτελεί το πιο αξιόπιστο «δείγμα γραφής» της γενικότερης φιλοσοφίας που διαπνέει την οικονομική στρατηγική της.

Για τα Επιμελητήριά μας, η κατανόηση της σχεδιαζόμενης οικονομικής πολιτικής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση υπεύθυνης και τεκμηριωμένης κριτικής, για τον επιχειρηματικό, δε, κόσμο της χώρας, η πολιτική αυτή αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για τη διαμόρφωση των δικών του επενδυτικών επιλογών. Είναι προφανείς, κατά συνέπεια, οι λόγοι που ως βασικό θέμα της σημερινής συνάντησής μας έχουμε τον Προϋπολογισμό, του 2010.

1. Εξέλιξη ΑΕΠ, κατά το 2010

Ο νέος Προϋπολογισμός έχει δομηθεί πάνω στη βασική υπόθεση ότι το ΑΕΠ της χώρας θα συρρικνωθεί και κατά το 2010, όπως έγινε και κατά το 2009. Μόνον που η συρρίκνωση αυτή προβλέπεται ότι θα είναι της τάξης του 0,3 %, το 2010, έναντι εκτίμησης συρρίκνωσης της τάξης του 1,2 % για το 2009 (σε σταθερές τιμές).

Πρόκειται για έναν ιδιαίτερα φιλόδοξο, αλλά όχι και τόσο ρεαλιστικό, στόχο, λαμβανομένων υπόψη, της πορείας της ευρωπαϊκής οικονομίας (η αρχή της ανάκαμψης τοποθετείται στις αρχές της επόμενης χρονιάς και πάντα η χώρα μας ακολουθεί με υστέρηση τις εξελίξεις αυτές) και των δεδομένων της οικονομίας μας (οικοδομή, ναυτιλία, μεταποίηση και τουρισμός δεν παρουσιάζουν ακόμη κανένα σημάδι βελτίωσης). Δυστυχώς, όλα δείχνουν ότι το 2010 δεν μπορεί να είναι καλύτερο, σε επίπεδο παραγωγής και απασχόλησης, του 2009.

2. Βασικός στόχος νέου Προϋπολογισμού

Βασικός στόχος του νέου Προϋπολογισμού είναι η μείωση, σε τρέχουσες τιμές, του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, μέσα στο 2010, κατά 8.381 εκατ. ευρώ, δηλαδή ο περιορισμός του, από τα 30.557 εκατ. ευρώ (12,7 % του ΑΕΠ) που εκτιμάται ότι θα φτάσει στο τέλος της φετινής χρονιάς, στο επίπεδο των 22.176 εκατ. ευρώ (9,1 % του ΑΕΠ), που οι σχετικές προβλέψεις το τοποθετούν, στο τέλος της επόμενης χρονιάς.

Η μείωση κατά 3,6 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, του σχετικού ελλείμματος αποτελεί, αναμφισβήτητα, ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Πρόκειται, όμως, για ένα ανεπαρκέστατο, κάτω από τις σημερινές συνθήκες, βήμα, για τρεις λόγους:

- Το συνολικό έλλειμμα του 2009 έχει διογκωθεί, τεχνητά.
- Η προσδοκώμενη μείωσή του δε σηματοδοτεί την υλοποίηση κάποιου καθοριστικού ενδιάμεσου στόχου, αφού η συμμόρφωσή μας με τις απαιτήσεις του Συμφώνου Σταθερότητας προϋποθέτει έλλειμμα κάτω του 3 % του ΑΕΠ.
- Ορισμένα από τα μέτρα που έχουν επιλεγεί για τη μείωση, κατά το 2010, του δημοσιονομικού μας ελλείμματος, δεν μπορούν να επαναληφθούν και κατά το 2011, γιατί είναι «μιας χρήσης» (έκτακτη εισφορά κ.α.).

Ειδικότερα, ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται:

- Μέσω της αύξησης, κατά 4.440 εκ. ευρώ, των καθαρών εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού (φόροι).
- Μέσω της μείωσης, κατά 1.642 εκ. ευρώ, των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού.
- Μέσω της μείωσης, κατά 754 εκ. ευρώ, του ελλείμματος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), λόγω, κυρίως, των προβλεπόμενων σημαντικά αυξημένων κοινοτικών εισροών.
- Μέσω της μείωσης, κατά 457 εκ. ευρώ, των εξοπλιστικών προγραμμάτων, που ουσιαστικά σημαίνει απλή μετάθεση του χρόνου παραλαβής στρατιωτικού υλικού.
- Μέσω της αύξησης του κονδυλίου των εθνικολογιστικών προσαρμογών, κατά 90 εκ. ευρώ, για το οποίο, παραδοσιακά, δε δίδονται πολλές εξηγήσεις («άσπρη τρύπα»).
- Μέσω της αύξησης, κατά 1017 εκ. ευρώ, του κονδυλίου των Αποτελεσμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ., για το οποίον, και πάλιν, δεν δίδονται, παραδοσιακά, πολλές εξηγήσεις (“άσπρη Τρύπα”). Στο κονδύλιο αυτό, πάντως, περιλαμβάνονται και τα χρέη των νοσοκομείων που περιορίστηκαν, το 2009, κατά 1,4 δις ευρώ. (Ήταν 2,2 δις ευρώ το 2009 και το 2010 έμειναν 800 εκ. ευρώ).

Οι επιλογές αυτές της κυβέρνησης μας οδηγούν σε μια πρώτη βασική διαπίστωση: ο στόχος της μείωσης του δημοσιονομικού μας ελλείμματος θα επιδιωχθεί να υλοποιηθεί, κατά το 2010 τουλάχιστον, μέσω της διεύρυνσης, κατά κύριο λόγο, των φορολογικών εσόδων και, δευτερευόντως, μέσω του περιορισμού των κρατικών δαπανών. Κατά την εκτίμησή μου, το 65 % περίπου των αναγκών για τη μείωση του δημοσίου ελλείμματος, κατά την επόμενη χρονιά, πόρων, θα προέλθει από τη διεύρυνση των φορολογικών επιβαρύνσεων φυσικών και νομικών προσώπων και το 35 %, από την ουσιαστική μείωση κρατικών δαπανών.

Τα Επιμελητήριά μας - αλλά και οικονομολόγοι διεθνούς φήμης και ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος- διαφωνούν ριζικά με την επιλογή αυτή και πιστεύουν ότι, στον τομέα αυτό, η κυβέρνηση ακολουθεί λάθος πορεία.

Αποψη μας είναι ότι, χωρίς δραστική μείωση των δημοσίων δαπανών, μέσω ορθολογικότερης οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους, δημοσιονομική εξυγίανση η χώρα μας δεν πρόκειται να πετύχει, για τους κάτωθι λόγους:

- Μεταφορά αναπτυξιακών πόρων από τον ιδιωτικό τομέα, μέσω της φορολογίας, στο κράτος, οδηγεί, νομοτελειακά, σε λιγότερο αποτελεσματική αξιοποίησή τους, σε μικρότερο κοινωνικό όφελος.
- Πρόσθετες φορολογικές αφαιμάξεις σε περιόδους ύφεσης, οξύνουν την ύφεση και διευρύνουν την ανεργία.
- Επιβολή νέων φόρων, χωρίς προηγούμενη ριζική εξυγίανση των φοροελεγκτικών και φοροεισπρακτικών μηχανισμών, αυξάνει τις φορολογικές αδικίες, η πάταξη, δε, της φοροδιαφυγής είναι μια διαδικασία μακράς πνοής που απαιτεί χρόνο, για να αποδώσει.
- Με δεδομένη τη διόγκωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων και τη χαμηλή, σχετικά παραγωγικότητα, τα περιθώρια εκλογίκευσης των κρατικών δαπανών και σπαταλών είναι σημαντικότερα, η εκλογίκευση, δε, αυτή, πέραν των θετικών δημοσιονομικών συνεπειών της, θα έχει, οπωσδήποτε, θετικά αποτελέσματα, στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, στην προσέλκυση ξένων επενδυτικών κεφαλαίων, στην αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής όλων μας και στην άνοδο της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων και της ανταγωνιστικότητας της παραγωγής τους.

Η επιχειρούμενη όμως ισοπέδωση, στο χώρο αυτό, με το «πάγωμα» των αμοιβών των ανώτερων κρατικών στελεχών αδικεί, οπωσδήποτε, τους αξίους και ικανούς, αυτούς, δηλ. που θα κληθούν να αναλάβουν την ευθύνη υλοποίησης των αναγκαίων μέτρων εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης.

3. Προϋπολογιζόμενα έσοδα και έξοδα

Ένα βασικό ερώτημα που εξαρχής τίθεται αφορά στο εάν ο νέος Προϋπολογισμός είναι υλοποιήσιμος, εάν δηλαδή οι επιμέρους στόχοι που τέθηκαν μπορούν να προσεγγισθούν, στο οικονομικό πλαίσιο που βιώνουμε, χωρίς σοβαρές αποκλίσεις.

Διατηρώ ορισμένους ενδοιασμούς πάνω στο θέμα αυτό, γιατί θεωρώ υπερβολικά αισιόδοξες τις προβλέψεις του προσχεδίου για την πορεία των εσόδων, ενώ βρίσκω εντελώς ανεπαρκή τα ποσά που προβλέπονται να διατεθούν για την κάλυψη βασικών κοινωνικών αναγκών:

- Οι αποδοχές και συντάξεις, της Κεντρικής Διοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ., των Νοσοκομείων και των διαφόρων ιδρυμάτων πρόνοιας, προβλέπεται να αυξηθούν το 2010, σε ονομαστικές τιμές, μόλις κατά 2,8 % όταν έχουν δοθεί υποσχέσεις για αυξήσεις πάνω από τον πληθωρισμό - που υπολογίζεται γύρω στο 1,5 % - η «ωρίμανση» (αυξήσεις δημοσίων υπαλλήλων, λόγω προϋπηρεσίας κ.λπ.) ποτέ δεν είναι μικρότερη του 2 % του ΑΕΠ, προγραμματίζονται νέες προσλήψεις στους τομείς υγείας και παιδείας, πολλοί κλάδοι διεκδικούν πρόσθετες εισοδηματικές βελτιώσεις, ενώ η εξαγγελία για «μία νέα πρόσληψη, για κάθε πέντε απολύσεις» δεν είναι εφαρμόσιμη.

- Το κονδύλιο που προορίζεται για την ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία εμφανίζει μείωση της τάξης του 9,7 %, όταν όλοι γνωρίζουμε τα μεγάλα ελλείμματα του Ι.Κ.Α., του Ο.Α.Ε.Ε. και των άλλων ασφαλιστικών ταμείων, όταν οι εξαγγελίες για πρόσθετες κοινωνικές παροχές δύσκολα λησμονούνται και όταν η ανεργία συνεχώς διευρύνεται.
- Το κονδύλιο που καλύπτει τις λειτουργικές και άλλες δαπάνες του δημόσιου τομέα εμφανίζει μείωση της τάξης του 10,8 %, όταν οι αναγκαίες επιχορηγήσεις των συγκοινωνιακών και λοιπών κρατικών φορέων αυξάνονται ταχύτατα τα τελευταία χρόνια, η επιδιωκόμενη, δε, περικοπή, κατά 25,5 % των καταναλωτικών δαπανών του κράτους είναι εμφανώς εξωπραγματική.
- Ερωτηματικά, επίσης, γεννά η πρόβλεψη ότι οι τόκοι των κρατικών δανείων θα αυξηθούν το 2010, μόνον κατά 4,9 %, όταν φέτος, με μικρότερο χρέος, η σχετική αύξηση ξεπέρασε το 10 %.
- Εξάλλου, προβλέπεται, κατά το 2010, αύξηση των συνολικών τακτικών εσόδων κατά 7,2 % ή κατά 5,3 %, εάν δεν ληφθεί υπόψη η έκτακτη εισφορά του 1 δις ευρώ, όταν η ονομαστική άνοδος του ΑΕΠ, κατά την επόμενη χρονιά υπολογίζεται στο 1,7 %, ενώ το 2009 παρατηρήθηκε μείωση των εσόδων αυτών κατά 4,1 %. Τέτοιο επίπεδο ελαστικότητας των φόρων, σε περιόδους μάλιστα γενικότερων κρίσεων, θεωρείται εξωπραγματικό.
- Προβλέπεται αύξηση, την επόμενη χρονιά, του Φ.Π.Α., κατά 5,3 %, όταν το 2009 τα σχετικά έσοδα μειώθηκαν κατά 9,9 %. Τέτοιο επίπεδο ελαστικότητας Φ.Π.Α. θεωρείται, και πάλι, εξωπραγματικό.
- Προβλέπεται αύξηση κατά 13,6 %, το 2010, των εισπράξεων από οφειλές παρελθουσών χρήσεων έμμεσων φόρων προς το δημόσιο, όταν, φέτος, το κονδύλιο αυτό παρουσιάζει μείωση κατά 12 %.

Εύχομαι, ο Προϋπολογισμός του 2010 να μην παρουσιάσει τις σοβαρές αποκλίσεις που παρουσίαζαν οι τελευταίοι Προϋπολογισμοί της χώρας. Γιατί, εάν υπάρξουν τέτοιες αποκλίσεις, το σχετικό «κόστος» θα το πληρώσουν και πάλι, όχι οι πολλοί, αλλά μη καταγεγραμμένοι στις φορολογικές μας λίστες, «έχοντες και κατέχοντες», αλλά το μεγάλο πλήθος των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεών μας και των ελεύθερων επαγγελματιών, που καθημερινά αγωνίζονται για την επιβίωση, και το μεγαλύτερο μέρος των νοικοκυριών μας, που θα «βαπτισθούν» για την κατάσταση «πλούσια».

Η επανεξέταση, πάντως, του Προϋπολογισμού, λίγους μήνες μετά την έναρξη της

εφαρμογής του, δεν αποκλείεται, ούτε από τον ίδιο τον αρμόδιο Υπουργό, εάν οι σχετικές προβλέψεις, αποδειχθούν, για άλλη μια φορά, μη ρεαλιστικές και ανεφάρμοστες και, φυσικά, κανένας δεν μπορεί να μας διαβεβαιώσει, υπεύθυνα, ότι τότε δε θα ληφθούν και πρόσθετα μέτρα.

4. Δημόσιο χρέος

Η έκταση του δημοσιονομικού μας προβλήματος υπογραμμίζεται ιδιαίτερα από το γεγονός ότι τα περιθώρια δανεισμού της χώρας έχουν περιορισθεί σημαντικά. Στο τέλος του 2009 το δημόσιο χρέος εκτιμάται ότι θα αντιπροσωπεύει το 113,4 % του ΑΕΠ, ενώ στο τέλος του 2010 προβλέπεται να προσεγγίσει το 120,8 % του

ΑΕΠ, υπό την προϋπόθεση, πάντοτε, της πιστής εφαρμογής του νέου Προϋπολογισμού.

5. Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Σε περιόδους ύφεσης, οι δημόσιες επενδύσεις αποτελούν την πιο αξιόπιστη εναλλακτική λύση για την κάλυψη των υστερήσεων που παρουσιάζει η ιδιωτική επένδυση και κατανάλωση. Για άλλη, όμως, μια χρονιά οι δημόσιες επενδύσεις στη χώρα μας βρίσκονται σε χαμηλά, για τις ανάγκες ανάκαμψης της οικονομίας μας, επίπεδα. Παρά την αύξησή τους, κατά το 2010, κατά 800 εκατ. ευρώ, οι σχετικές συνολικές πληρωμές θα αντιπροσωπεύουν τον επόμενο χρόνο το 4,2 %, μόνον, του ΑΕΠ, όταν φέτος εκτιμάται ότι θα φτάσουν στο 3,9 %, η υλοποίηση, δε, του προγράμματος αυτού εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητά μας να πετύχουμε αύξηση, κατά το 2010, των σχετικών κοινοτικών εισροών κατά 1.604 εκατ. ευρώ.

6. Σχέση έμμεσης προς άμεση φορολογία

Οι έμμεσοι φόροι που επιβαρύνουν περισσότερο τις ασθενέστερες εισοδηματικά τάξεις θα αντιστοιχούν, το 2010, στο 56,2 % των συνολικών φορολογικών εσόδων, όταν το 2009, αντιπροσώπευαν το 56,9%.

Εάν, μάλιστα, ληφθεί, υπόψη ότι στους άμεσους φόρους του 2010 έχει συμπεριληφθεί και η έκτακτη εισφορά (1 δις ευρώ) που, ελπίζουμε, ότι αποτελεί ένα μη επαναλαμβανόμενο κρατικό έσοδο, τότε η εμφανιζόμενη μικρή βελτίωση στη σχέση έμμεσων προς άμεσους φόρους (μείωση από 1,32 σε 1,28) δεν αποτελεί ουσιαστική βελτίωση στον τομέα της δικαιότερης κατανομής των φορολογικών βαρών.

7. Επιμελητηριακές θέσεις – προτάσεις

Από την προηγούμενη ανάλυση προκύπτουν δύο βασικές διαπιστώσεις:

- Η αλλαγή πορείας, που, τελευταία, εξαγγέλλεται ως επιτακτική ανάγκη για την αντιστροφή των οικονομικών μας δεδομένων, δεν είναι, μέχρι τώρα τουλάχιστον, ορατή, οι πιέσεις, δε, που αναμένεται να ασκηθούν από τις αγορές και την Ε.Ε. συνεχώς θα εντείνονται.
- Η ουσιαστική αντιμετώπιση των χρόνιων διαρθρωτικών προβλημάτων μας απαιτεί τολμηρότερες ρήξεις με συντεχνιακές νοοτροπίες, αποφασιστικότερα και, κυρίως, ορθολογικότερα μέτρα για τον περιορισμό των κρατικών ελλειμμάτων και χρεών, και συνειδητοποίηση ότι βασικός μοχλός της αναπτυξιακής διαδικασίας είναι η υγιής ιδιωτική επιχείρηση.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις μας οδηγούν σε ορισμένα συμπεράσματα:

- Αναμφισβήτητα, οι προηγούμενες κυβερνήσεις φέρουν σοβαρές ευθύνες για τη σημερινή οικονομική κατάσταση και τα Επιμελητήριά μας είχαν έγκαιρα επισημάνει την ανάγκη τολμηρότερων μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων. Δε θα πρέπει, όμως, να παραβλέψουμε ότι οι επιλογές των κυβερνήσεων αυτών αύξησαν, μεν, τα δημόσια ελλείμματα, διατήρησαν, όμως, την κάμψη

του ΑΕΠ και την ανεργία σ' ανεκτά, σχετικά, επίπεδα, κάτω από συνθήκες πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά το 2009, το ΑΕΠ μειώθηκε, στη Γερμανία κατά 4,9 %, στη Μ. Βρετανία κατά 4,5 %, στην Ισπανία κατά 3,7 %, όταν στη χώρα μας η αντίστοιχη κάμψη περιορίστηκε στο 1 – 1,5 %. Και δε θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι η ανεργία στην Ισπανία ξεπερνά ήδη το 18 % , στη Γαλλία και την Ιταλία το 10 %, όταν στη χώρα μας ήταν στο 9 % τον περασμένο Αύγουστο.

Ιδιαίτερα, όμως, δε θα πρέπει να λησμονήσουμε τον αρνητικό ρόλο ορισμένων γνωστών συντεχνιακών συμφερόντων, τα οποία συνεχίζουν, και σήμερα, να αντιδρούν σε κάθε προσπάθεια ανατροπής ξεπερασμένων νοοτροπιών, προβάλλοντας και πάλι υπερφίαλες διεκδικήσεις.

Και, πάντως, μια γενικευμένη και συχνά επαναλαμβανόμενη καταστροφολογία δεν ευνοεί τη βελτίωση του αναπτυξιακού μας κλίματος και υποβαθμίζει τις σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες της χώρας.

- Για να βγει η χώρα από την ύφεση και να μειωθεί η ανεργία απαιτείται ταχεία επαναδραστηριοποίηση του παραγωγικού μας μηχανισμού, ο οποίος θα πρέπει να αναδιαρθρωθεί και εκσυγχρονισθεί, με βάση τα νέα οικονομικά δεδομένα, που η παγκόσμια οικονομία διαμόρφωσε.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού είναι αναγκαία η άρση όλων των διάσπαρτων επενδυτικών αντικινήτρων, η ενίσχυση των αναπτυξιακών κινήτρων που αφορούν σε βιώσιμες, καινοτόμες και εξωστρεφείς επιχειρήσεις και η αποφυγή κάθε μέτρου που υποβαθμίζει, άμεσα ή έμμεσα, την ανταγωνιστικότητά μας. Και την αλήθεια αυτή θα πρέπει να την ενστερνισθεί, πρώτη, η σημερινή κυβέρνηση. Η εκδήλωση κοινωνικής ευαισθησίας, όταν οδηγεί στη διεύρυνση δημοσίων χρεών και ελλειμμάτων (όπως το «πάγωμα» των τιμολογίων των ΔΕΚΟ) ή στην εξασθένηση των υγιών παραγωγικών δυνάμεων (όπως η έκτακτη εισφορά) οξύνει, αντί να επιλύει, τα διαχρονικά οικονομικά προβλήματα της χώρας.

Η αναδιανομή του εθνικού πλούτου, εξάλλου, προϋποθέτει τη συνεχή άνοδο του παραγόμενου από τις επιχειρήσεις μας προϊόντος. Όμως, η συνεχής αύξηση της φορολογίας του κέρδους και της επιχειρηματικής παρουσίας, εξασθενίζει τον επιχειρηματικό δυναμισμό και περιορίζει την αποτελεσματικότητα του ιδιωτικού τομέα και, φυσικά, και την ικανότητά του να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας.

- Η εκτεταμένη, πράγματι, φοροδιαφυγή αποτελεί, ουσιαστικά, την «απάντηση» του πολίτη, στην ορατή και «δια γυμνού οφθαλμού» σπατάλη και κακοδιαχείριση της δημόσιας παρουσίας, αλλά και τη γενικευμένη διαπλοκή. Η φοροδιαφυγή, όμως, δεν καταπολεμείται με νέες απειλές και πρόσθετες καταγραφές περιουσιακών στοιχείων, τα οποία δεν πρόκειται ποτέ να ελεγχθούν, ή με τη γενίκευση του «πόθεν έσχες», αλλά με την απόκτηση από τον κάθε πολίτη φορολογικής συνείδησης και την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών του φοροελεγκτικού μας μηχανισμού, σε συνδυασμό με την εξάλειψη της άναρχης πολυπλοκότητας του σύγχρονου φορολογικού μας πλαισίου. Και στον τομέα αυτό θα πρέπει η νέα κυβέρνηση να καταβάλλει συστηματικές προσπάθειες.

- Η υπερφορολόγηση των ακινήτων αποτελούσε, πάντοτε, την εύκολη λύση σ' ένα διαχρονικό μας πρόβλημα, την επιτακτική ανάγκη άμεσης διεύρυνσης των κρατικών εσόδων. Η οικοδομή, όμως, αποτελεί, συγχρόνως, και βασικό μοχλό επιτάχυνσης της αναπτυξιακής διαδικασίας, ιδιαίτερα σε μια χώρα με συνεχή υποχώρηση της βιομηχανικής της παραγωγής.

Δεν υποτιμώ την κρισιμότητα της οικονομικής μας κατάστασης, είμαι, όμως, πεπεισμένος, ότι η οικοδομή και, γενικότερα, οι κατασκευές, εάν απαλλαγθούν από τη σημερινή φορολογική αβεβαιότητα και ενθαρρυνθούν με τις κατάλληλες κυβερνητικές παρεμβάσεις, μπορούν να βγάλουν, γρηγορότερα, την οικονομία μας από την ύφεση.

Συμπερασματικά, πιστεύουμε ότι η χώρα έχει ανάγκη από ένα διαφορετικό μείγμα οικονομικής πολιτικής, βασικοί πυλώνες της οποίας θα πρέπει να είναι:

- Ο εκσυγχρονισμός, μέσα από μια σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, του σπάταλου και αδηφάγου κράτους, ώστε να περιορισθεί το κόστος λειτουργίας του, με τη σύνδεση των δαπανών του με το αποτέλεσμα τους και την αξιοκρατική στελέχωσή του, σε συνδυασμό με τη θεσμοθέτηση ανεξάρτητων αρχών εποπτείας και καθημερινής αξιολόγησης των προσφερόμενων υπηρεσιών. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να συνεχισθεί και η προσπάθεια εξυγίανσης – ιδιωτικοποίησης των ΔΕΚΟ, αλλά και διάλυσης – συγχώνευσης κρατικών μονάδων χωρίς ουσιαστικές αρμοδιότητες.
- Η αποτελεσματική πάταξη της φοροδιαφυγής με την οργάνωση αποτελεσματικότερων μηχανισμών συλλογής φόρων και την απλοποίηση του πολύπλοκου, άδικου και αντιαναπτυξιακού σημερινού φορολογικού μας συστήματος.
- Η συστηματική ενθάρρυνση της υγιούς επιχειρηματικότητας και η συνδυασμένη ενίσχυση των πρωτοβουλιών για τη διεύρυνση των επενδύσεων και τη βελτίωση της παραγωγικότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα, την καινοτομία, την προηγμένη τεχνολογία και την εξωστρέφεια, ιδιαίτερα τώρα που η εποχή του φθηνού χρήματος φθάνει στο τέλος της και οι πληθωριστικές πιέσεις γίνονται όλο και πιο επικίνδυνες.

Το 2010, θα είναι, αναμφισβήτητα, μια δύσκολη χρονιά για όλους, η κατάσταση, δε, της οικονομίας μας δεν επιτρέπει λάθη ή πειραματισμούς, αναβολές ή λαϊκισμούς, ατολμία ή παλινωδίες.

Τα Επιμελητήριά μας και η Ένωσή τους βρίσκονται, όπως και στο παρελθόν, στην πρώτη γραμμή του αγώνα για έναν δυναμικότερο ιδιωτικό τομέα, στα πλαίσια μιας ανταγωνιστικότερης εθνικής οικονομίας, με λιγότερα δημόσια χρέη, περισσότερες θέσεις εργασίας και ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης.